

NAWRÓĆ ICH SERCA

Tekst przewodni: Pwt 4,29.

Zakres studium: Pwt 30,1-10; 4,25-31; Mt 3,1-8; Dz 2,37-38.

Część I: Przegląd

Kiedy Izraelici mieli wkroczyć do Ziemi Obiecanej, Mojżesz przepowiedział, że pewnego dnia ich potomkowie z powodu ich niewierności zostaną „wypluci” z tego kraju (por. Kpł 18,25.28 BKR). Obraz ten sugeruje czy wręcz uczy, że lud Boży stale potrzebuje skruchy. Jak ziemia żałuje i wypływa swoim mieszkańcom, tak oni muszą okazać żal za grzechy, żeby wrócić do kraju. Izraelici osiedli w kraju mogli odczuwać pokusę, że dotarli do punktu przeznaczenia i już o nic nie muszą się martwić. Krok po kroku odchodzili od Boga i wymagań Jego prawa. Sądząc, że już wszystko osiągnęli, wrócili do starego sposobu życia. To właśnie przydarzyło się Izraelitom zwodzonym przez fałszywych proroków. Prorocy ci dawali im iluzję pokoju, „mówiąc: Pokój, pokój! - choć nie ma pokoju” (Jr 6,14). Wówczas prorok Jeremiasz wezwał ich do przebudzenia i skruchy: „zapytajcie o dawne ścieżki” (Jr 6,16 BT). Jest pewna ironia w biblijnym pojęciu skruchy - postępowanie wymaga zawrócenia ze złej drogi.

Tematy lekcji

W tej lekcji będziemy studiować strukturę skruchy, „powrotu do Boga”, ważną zasadę wyłożoną w *Księdze Powtórzonego Prawa*, konfrontującą nas z następującymi tematami:

- Szukanie Boga
- Boże przebaczenie
- Powrót
- Spełnienie proroctwa

Część II: Komentarz

Na granicy Ziemi Obiecanej Mojżesz powtórzył ostrzeżenia dla Izraelitów. Fakt, iż Bóg doprowadził tam Izraelitów, nie znaczy, że bezwarunkowo mieli zostać w tym kraju na zawsze. Mojżesz dostrzegł potencjalne odstępstwo Izraelitów i ich przyszłe wygnanie, więc postanowił wskazać im możliwość skruchy. Kiedy odstąpią od Boga i spotka ich nieszczęście, kara Boża, będą szukać Pana, a On im przebaczy. Wtedy wrócą do Boga i na „dawną ścieżkę”, a Bóg przyprowadzi ich z powrotem do ich kraju.

Szukanie Boga

Pierwszy krok ku „dawnym ścieżkom” wiodącym ku Bogu wynika z rozpaczliwej sytuacji. Kiedy ludzie rozumieją, że są w beznadziejnej sytuacji wskutek swojej niewierności i bałwochwalstwa, wówczas jedynym wyjściem z ich nieszczęścia jest zwrócenie się do Boga i zupełne poleganie na nim. Dlaczego? Otóż dlatego, że Bóg jest gotowy ich przyjąć. Najważniejszym argumentem mającym przekonać jego lud do tego, że Bóg jest gotowy odpowiedzieć na ich wołanie, jest opis Bożych zamysłów.

Hebrajskie wyrażenie *mi-jitten*, przetłumaczone jako „oby”, jest idiomem, który znaczy dosłownie „kto odda?” (albo „kto sprawi, że się to stanie”) i jest często stosowany w celu wyrażenia głębokiego pragnienia przy pomocy swego rodzaju retorycznego pytania dotyczącego czegoś pozornie niemożliwego. Bóg w głębi serca pragnie, by „zawsze mieli w sercu tę samą bojaźń przede Mną” (Pwt 5,29). Objawiając najgłębsze pragnienie Boga, ukazując Jego dobre nastawienie i miłość do Izraelitów, Mojżesz zachęcił ich do szukania Boga i do skruchy. Problem Izraelitów polegał na tym, że uświadamiali sobie ciężar swoich grzechów i dlatego bali się przyjść do boskiego Sędziego, który właśnie ich ukarał. Przypadek Hioba ilustruje doskonale ten tajemniczy proces. Uznając, że Bóg mocno go doświadczył, Hiob złożył niezwykle wyznanie wiary: „Oto, choćby mię i zabił, przecię w nim będę ufał” (Hi 13,15 BG). Hiob wiedział, że Bóg był jedyną drogą wyjścia z jego tragicznego stanu. Paradoksalnie Hiob uciekał od Boga do Boga. Mojżesz zachęcał Izraelitów, by czynili to samo.

Pytanie do omówienia i przemyślenia: Jaki aspekt charakteru Boga został objawiony przy pomocy idiomatycznego wyrażenia *mi-jitten*? Czego uczy o Bogu niemożliwość spełnienia tego życzenia? Jakie warunki skłaniały Izraelitów do szukania Boga i dlaczego? Co to znaczy szukać Boga? Dlaczego Izraelici mieli szukać Boga?

Boże przebaczenie

Izraelici mieli otrzymać przebaczenie dzięki miłosiernemu charakterowi Boga, a nie ze względu na ich zasługi. Nie istnieją żadne powody, które uzasadniałyby miłosierdzie Boga. A jednak Bóg przebaczał im w wyjątkowy sposób. By to podkreślić, Mojżesz przypomniał Izraelitom, jak Bóg ich ocalił i jak przetrwali przed Nim mimo ich grzeszności (Pwt 5,24-25). W poprzednim rozdziale Mojżesz posłużył się podobnym rozumowaniem: „Czy kiedykolwiek jakiś lud słyszał głos Boga (...), jak ty słyszałeś, i pozostał żywy?” (Pwt 4,33). To przekonanie o łaskawości Boga sprawiało, że Izraelici odważyli się przyjść do Boga mimo ich grzesznej natury.

Omówicie tę prawdziwą historię: Szymon Wiesenthal, słynny „łowca nazistów”, opowiedział o tym, jak spotkał się z byłym niemieckim oficerem umierającym w szpitalu. Niemiec poprosił Wiesenthala o przebaczenie straszliwych zbrodni, jakich dopuścił się na żydowskich cywilach. Przyznał, że bez przebaczenia nie umrze w pokoju. Wiesenthal, który podczas tego spotkania milczał, wyszedł bez słowa, nie odpowiadając na prośbę oprawcy. Swoje opowiadanie zakończył pytaniem: „A ty co byś zrobił?” (Simon Wiesenthal, *The Sunflower*, Londyn 1970).

Pytanie do przemyślenia: Czy Wiesenthal mógł przebaczyć skruszonemu nazistcie? „Co ty byś zrobił?”. Omówcie wymiar łaski w przebaczeniu udzielonym oprawcy przez ofiarę. Dlaczego grzech można przebaczyć tylko wtedy, kiedy jest nieprzebaczalny?

Powrót

Zwróć uwagę, że powrót zaczyna się dopiero po tym, jak Izraelici znaleźli Boga, a właściwie kiedy Bóg im odpowiedział. Hebrajski czasownik *szuw*, „wracać”, oznacza zwrócenie uwagi na głos Boga i posłuszeństwo Jego przykazaniom (Pwt 30,2.8) oraz „obrzezanie” czyli zmiana serca (Pwt 10,16). Ciekawe, że temat *szuw* łączy w sobie zarówno wymóg odwrócenia się od zła, jak i ponownego zwrócenia się ku Bogu, którego można znaleźć na „dawnych ścieżkach”.

Ten paralelny ruch wskazuje głębokie spostrzeżenie, mianowicie iż najlepszym sposobem odpierania zła jest czynienie dobra. Ponieważ Izraelici wykazali, że są niezdolni dokonać obrzezania serca, tylko Bóg może to dla nich uczynić (Pwt 30,6). To On zmieni serca swoich wiernych i w ten sposób stworzy warunki, by mogli się do Niego nawrócić, słuchać Jego głosu i być posłusznymi „z całego serca twego i z całej duszy twojej” (Pwt 30,2). Ta głęboka skruca i gruntowne nawrócenie będą przyczyniać radości Bogu: „Pan znów radować się będzie twoją pomyślnością, jak radował się twoimi ojcami” (Pwt 30,9). Te fragmenty z *Księgi Powtórnego Prawa* inspirowały przesłania późniejszych proroków, według których Izraelici nie są w stanie sami z siebie okazać skruchy (zob. Jr 4,22; 13,23; Oz 5,4 itd.).

Pytanie do omówienia i przemyślenia: Dlaczego Izraelici nie mogli zmienić swoich serc ani dokonać obrzezania serca? Na jakiej podstawie Mojżesz mógł stwierdzić, że niemożliwe było, by Izraelici okazali skruchę sami z siebie? Skoro Mojżesz tak myślał, dlaczego wzywał Izraelitów do skruchy? Czy sytuacja chrześcijan jest inna? Wyjaśnij swoją odpowiedź. Przyjrzyj się historii Kościoła i samemu sobie, a potem zastanów się, czy chrześcijanie są w stanie okazać skruchę sami z siebie? Dlaczego tak albo dlaczego nie?

Spełnienie proroctwa

Jest jasne, że mamy tu do czynienia z proroctwem mesjanistycznym odnoszącym się do przyjścia Jezusa Chrystusa, inkarnowanego Boga, który miał przyjść na świat, by zainicjować ruch skruchy przynoszący nowe przymierze w sercach ludu Bożego. Jedynie Bóg zstępujący w nasze serca, w naszą sferę, może dokonać cudu obrzezania serca, jak wyjaśnia apostoł Paweł: „W nim też zostaliście obrzezani obrzezka, dokonana nie ręką ludzką, gdy wyzuliście się z grzesznego ciała ziemskiego; to jest obrzezanie Chrystusowe” (Kol 2,11). Jedynie krzyż Chrystusa, który ukazuje „moc Boga” (Kol 2,12) działającą przez łaskę, umożliwia taką zmianę. W ten sposób spełnia się pragnienie Boga wskazane w idiomatycznym wyrażeniu *mi-jitten*.

Pytanie do omówienia i przemyślenia: Jak te obietnice *Księgi Powtórnego Prawa* mają się do pierwszego przyjścia Jezusa i Jego powtórnego przyjścia? Dlaczego lud Boży musi okazać skruchę przed powtórnym przyjściem Jezusa Chrystusa? Jak hebrajskie pojęcie skruchy, oznaczające powrót na „dawne ścieżki”, wiąże się ze skruchą ludu Bożego w czasie końca? Zważywszy lekcje płynące z *Księgi Powtórnego Prawa*, jak może zostać dokonane obrzezanie ich serc?

Część III: Zastosowanie

Próba skruchy: Przypomnij sobie swoje doświadczenia skruchy. Jak często prosiłeś o przebaczenie kogoś, kogo zraniłeś? Jak wyjaśniałeś swoje postępowanie? Czy wyrażając skruchę usiłowałeś jednocześnie zrzucić część winy na osobę, którą zraniłeś?

Próba szukania Boga: Omówcie poniższą pedagogiczną radę. Jeśli szukasz i nie znajdujesz, nie będziesz wierzył. Jeśli nie szukasz, a znajdujesz, nie będziesz wierzył. Jedynie jeśli szukasz i znajdujesz, będziesz wierzył. Jak ta paradoksalna obserwacja ma się do doświadczenia poszukiwania i znajdowania Boga? Czy jest słuszna? Dlaczego niektórzy ludzie znajdują Boga, kiedy Go szukają, podczas gdy inni znajdują Go, choć Go nie szukali?

Praktykowanie skruchy

• **Zajęcia zespołowe.** Znajdź osobę (kogoś z bliskich lub przyjaciół) do współpracy. Wyznaczcie jakiś dzień w religijnym kalendarzu (dzień świąteczny, sobotę). Przez siedem poprzednich dni spisujcie wasze porażki, żale i zwycięstwa. Ostatniego dnia przed wyznaczoną datą złożź sprawozdanie osobie, z którą współpracujecie. Staraj się być w miarę możliwości szczerzy i odpowiedz na następujące pytania: Jak zmieniły cię twoje doświadczenia skruchy? Jak często powtarzasz podobne błędy?

- **Osobiste zajęcia.** Przeczytaj Ps 51, modlitwę skruchy Dawida.
- **Módl się o miłosierdzie** (Ps 51,3).
- **Uznaj swoje winy** (Ps 51,5).
- **Postępuj odpowiedzialnie wobec tych, przeciwko którym zgrzeszyłeś** (Ps 51,6).
- **Proś Boga o nowe serce** (Ps 51,9-14).